

C ng Hòa Xã H i Ch Nghĩa Vi t Nam

Đ c L p - T Do - H nh Phúc

Tuyên B C a Vi n Nghiên C u Phát Tri n IDS

Ngày 24/7/2009 Th t ng Chính ph Ng u n T n D ũ ng ký Quy t Đ nh s 97/2009/QĐ-TTg ban hành danh m c các lĩnh v c cá nhân đ c thành l p t ch c khoa h c và công ngh (sau đây g i là Quy t Đ nh 97), có hi u l c t ngày 15/9/2009.

Vi n Nghiên c u phát tri n IDS nh n th y Quy t Đ nh 97 có nh ng sai ph m nghiêm tr ng sau đây:

M t là: Đ i u 2 c a Quy t Đ nh 97 không phù h p v i th c t khách quan c a cu c s ng.

Kho n 2, Đ i u 2 trong Quy t Đ nh này ghi: Cá nhân thành l p t ch c khoa h c công ngh “ch ho t đ ng trong lĩnh v c thu c Danh m c ban hành kèm theo Quy t Đ nh này. N u có ý ki n ph n bi n v đ ng l i, ch tr ng, chính sách c a Đ ng, Nhà n c c n g i ý ki n đó cho c quan Đ ng, Nhà n c có th m quy n, không đ c công b công khai v i danh nghĩa ho c g n v i danh nghĩa c a t ch c khoa h c và công ngh .”

Nh v y kho n 2 c a Đ i u 2 bao g m 2 đ i m chính là:

- (1) Các lĩnh v c đ c phép nghiên c u quy đ nh trong danh m c kèm theo Quy t Đ nh, và
- (2) Không đ c công b công khai ý ki n ph n bi n v i danh nghĩa c a m t t ch c khoa h c và công ngh .

V v n đ danh m c các lĩnh v c đ c phép t ch c nghiên c u:

Cu c s ng vô cùng phong phú, có nhi u v n đ ch a bi t đ n, luôn luôn v n đ ng, bi n đ i và phát tri n, luôn luôn đ t ra nh ng đòi h i m i, c n có các quy t sách m i và các gi i pháp thích h p. Vì v y không th bó khuôn m i v n đ đ c phép nghiên c u trong cu c s ng vào m t danh m c dù danh m c y có r ng đ n đâu. Quy đ nh nh v y s bó tay các nhà khoa h c, nh ng ng i nghiên c u đ c l p, h n ch s đóng góp c a h vào vi c xây đ ng chính sách đ i m i và phát tri n đ t n c.

Nghiên c u khoa h c là ho t đ ng sáng t o nh m khám phá các quy lu t v n đ ng trong t nhiên và xã h i; t đó t o ra công ngh m i, ho ch đ nh chính sách phát tri n và nâng cao dân trí đ thúc đ y xã h i ti n lên. Trong cu c s ng còn có nh ng lĩnh v c, nh ng v n đ đã tr nên l i th i ho c đã b v t qua. Th c t này cũng là m t đ i t ng quan tr ng c a công vi c nghiên c u, nh t là trong tình hình m t qu c gia ph i ra s c ph n đ u kh c ph c tình tr ng nghèo nàn và l c h u. Trong m t xã h i ti n b , công vi c nghiên c u v i tính cách nh v y không th đóng khung trong m t danh m c g m các lĩnh v c đ c quy đ nh nh đã nêu trong Quy t Đ nh 97.

Trong khi đó, Công Văn ngày 8/9/2009 c a B tr ng B T pháp (th a y quy n c a Th t ng tr l i th ngày 6/8/2009 c a Vi n IDS g i Th t ng) cho r ng cách quy đ nh m t danh m c các lĩnh v c cho phép cá nhân đ c thành l p t ch c nghiên c u là thông l p nhi u n c trên th gi i, có n c quy đ nh m t danh m c cho phép, có n c quy đ nh m t danh m c c m, ho c c hai. Chúng tôi đã tìm hi u k thì ch a th y n c nào có quy đ nh danh m c các lĩnh v c đ c phép nghiên c u khoa h c. Vì v y cách tr l i trong Công Văn c a B T pháp là không trung th c, thi u trách nhi m. Cho đ n nay, trên th gi i, vi c phân lo i các lĩnh v c khoa h c là đ th ng kê, so sánh, không th l y đó làm căn c đ quy đ nh các lĩnh v c đ c phép nghiên c u. Cách làm nh Quy t Đ nh 97 s b đ lu n ch c i, làm h i uy tín c a lãnh đ o và c a đ t n c.

Ý ki n trong Công Văn c a B T pháp cho r ng Quy t Đ nh v n đ m , s ti p t c nghiên c u b sung đ n các lĩnh v c cho phép, là một cách bi n b ch g ng g o, b i vì “cho phép” thì

không bao gi đ . Không ai có th “cho phép” đ i s ng s đ c phát tri n đ n đâu. Th c ch t v i Quy t Đ nh này, “cho phép” t c là c m, và vùng c m r ng g p ng n vùng đ c phép. V v n đ ph n bi n:

Quá trình đi lên c a đ t n c ch a có con đ ng v ch s n, cu c s ng có vô vàn v n đ thu c đ ng l i chính sách c a Đ ng và Nhà n c c n đ c ph n bi n đ có th x lý đúng đ n. Tuy nhiên, th c t cho th y có r t nhi u ý ki n ph n bi n v đ ng l i chính sách b c t h u nh không có th i h n trong các “ngăn kéo” c a các c quan ch c năng ho c c a nh ng ng i có th m quy n có liên quan. Có quá nhi u ph n bi n đ i m i đ ng nh ki n ngh , đ ngh , th , tài li u nghi n c u... không bao gi đ c h i âm.

Ví d n i b t nh t là c i cách giáo d c - m t v n đ s ng còn c a s phát tri n đ t n c, m t yêu c u b c xúc c a xã h i đang đ c đ lu n và gi i nghi n c u trong và ngoài n c r t quan tâm, ph n bi n công khai sôi n i t nhi u năm nay nh m th c hi n nh ng Ngh Quy t c a Đ i h i Đ ng và các H i ngh Trung ng Đ ng v c i cách giáo d c. Tuy v y, s ph n bi n này ch a đ c đánh giá và ti p thu nghi m túc.

M t ví d khác g n đây là v n đ bô-xít, đ c coi là m t ch tr ng l n c a Đ ng và Nhà n c. S ph n bi n công khai, quy t li t v a qua c a r t nhi u nhà khoa h c và các hi p h i thu c các lĩnh v c khác nhau đã góp ph n thúc đ y v i c ban hành Quy t Đ nh ngày 24/4/2009 c a B Chính tr l u ý nh ng v n đ ph i quan tâm trong khai thác bô-xít Tây Nguyên. Tuy v y, còn bi t bao nhiêu ph n bi n quan tr ng khác trong v n đ khai thác bô-xít Tây Nguyên v n còn b b ng .

Trong tình hình nêu trên, c m các t ch c khoa h c công ngh do các cá nhân thành l p ph n bi n công khai nh nêu trong Quy t Đ nh 97 th c ch t là c m ph n bi n xã h i, h qu s kh n g .

Kho n 2 trong Đi u 2 c a Quy t Đ nh 97 không vi t thành văn nh ng hàm ý đ ng kh năng: Cá nhân đ c phép ph n bi n công khai v i t cách riêng c a mình. Nh v y, s không th gi i thích:

(a) T i sao cá nhân thì đ c ph n bi n công khai, còn t ch c, t c trí tu t p th và liên ngành đ c t p h p đ có th có ch t l ng cao h n, thì l i không? Quy đ nh ch cho phép cá nhân ph n bi n công khai t o thu n ti n cho v i c vô hi u hóa hay hình s hóa v i c ph n bi n c a cá nhân? Ph i ch ng quy đ nh nh v y ngay t đ u đã mang tính ch t không khuy n khích ph n bi n, mà có hàm ý làm n n lòng th m chí h m d a s ph n bi n c a cá nhân.

(b) T i sao trong nhà n c pháp quy n theo đ nh h ng xã h i ch ngh i, m t văn b n pháp quy có t m quan tr ng nh v y l i có th đ c thi t k nh m t cái b y và đ ng kh năng cho v i c v n đ ng cái b y đó?

Hai là: V i c c m ph n bi n công khai là ph n khoa h c, ph n ti n b , ph n dân ch .

-C m nh v y là ph n khoa h c, b i l : B t k m t ph n bi n nào n u không ch u s “s t h ch” công khai, minh b ch trong công lu n, s khó xác đ nh ph n bi n y là đúng hay sai, đ tin c y c a nó, s đóng góp hay tác h i nó có th gây ra, khó l ng đ c các kh năng s đ ng ho c l i đ ng v i c ph n bi n này.

-C m nh v y là ph n ti n b , b i l : Ng i i dân s không bi t đ n các ph n bi n đã đ c đ xu t hay các v n đ đang c n ph i ph n bi n, càng không th bi t ch t l ng và tác đ ng c a nh ng ph n bi n y, không bi t nó s đ c c quan có th m quy n đánh giá, ti p thu hay x lý nh th nào. Ph n bi n và ti p thu ph n bi n không công khai s không th tranh th đ c s đóng góp xây đ ng t trí tu trong và ngoài n c, h n ch kh năng sáng t o tìm ra con đ ng t i u cho s phát tri n đ t n c và v t b l i th c a n c đi sau. Trên h t c , c m nh v y là c n tr v i c nâng cao trí tu và b n lĩnh c a ng i dân, c n tr vai trò làm ch đ t n c c a

nhân dân. C m nh v y ch ng khác nào bi u hi n chính sách ngu dân.

-C m nh v y là ph n dân ch , b i l : Nhân dân -- ng i ch c a đ t n c -- s thi u nh ng thông tin đ t mình tìm hi u, đánh giá m i v n đ có liên quan c a đ t n c mà h không th không quan tâm. C m nh v y là t c b hay làm gi m sút kh năng c a nhân dân giám sát, ki m tra, đánh giá hay đóng góp xây d ng, hình thành và nói lên các ý ki n c a h , tán thành hay bác b m t ch tr ng nào đó; trên th c t là c m hay ngăn c n quy n c a nhân dân tham gia vào công vi c c a đ t n c. C m nh v y là ng c v i tiêu chí Nhà n c c a dân, do dân và vì dân.

Ba là: Quy t Đ nh 97 có nhi u đi m trái v i đ ng l i c a Đ ng và vi ph m pháp lu t c a Nhà n c.

-Tr c h t, đ i v i Hi n pháp, Đ u 2 trong Quy t Đ nh 97 vi ph m Đ u 53 quy đ nh công dân có quy n tham gia qu n lý Nhà n c và xã h i, tham gia th o lu n các v n đ chung c a c n c và đ a ph ng; Đ u 60 quy đ nh công dân có quy n nghi n c u khoa h c, k thu t, phát minh, sáng ch , sáng tác; Đ u 69 quy đ nh công dân có quy n t do ngôn lu n, t do báo chí; có quy n đ c thông tin; có quy n h i h p, l p h i, bi u tình theo quy đ nh c a pháp lu t.

-Đ i v i Lu t Khoa h c và công ngh , Đ u 2 Quy t Đ nh 97 không phù h p v i tinh th n c a Lu t này coi khoa h c và công ngh là qu c sách hàng đ u, khuy n khích s tham gia nghi n c u c a các t ch c và cá nhân, Nhà n c đ m b o và h tr s th c hi n nh ng k t qu nghi n c u, khuy n khích các h i khoa h c và công ngh có trách nhi m t ch c, đ ng viên các thành viên tham gia t v n, ph n bi n, giám đ nh xã h i và ti n hành các ho t đ ng khoa h c và công ngh ... v.v.

-Đ c bi t quan tr ng là Quy t Đ nh 97 có nhi u đi m trái v i tinh th n và n i dung Ngh Quy t s 27-NQ/T “V xây d ng đ i ngũ trí th c trong th i k đ y m nh công nghi p hóa, hi n đ i hóa đ t n c” m i đ c ban hành tháng 10/2008. Ngh Quy t này nh n m nh th c hành dân ch , tôn tr ng và phát huy t do t t ng trong ho t đ ng nghi n c u, sáng t o c a trí th c và m c tiêu dân giàu, n c m nh, xã h i công b ng, dân ch , văn minh.

-Vi c ban hành Quy t Đ nh 97 còn vi ph m kho n 2 và kho n 4 Đ u 67 trong Lu t Ban hành văn b n quy ph m pháp lu t, c th là đã b qua trình t b t bu c ph i công b đ th o Quy t Đ nh tr c ít nh t 60 ngày tr c khi kí đ b o đ m s tham gia ý ki n c a dân. Trong Công Văn tr l i Vi n IDS, B tr ng B T pháp l p lu n r ng: Quy t Đ nh 97 đ c xây d ng và ban hành đúng lu t vì toàn b các b c so n th o, l y ý ki n, th m đ nh đ th o Quy t Đ nh đã đ c hoàn t t trong năm 2008 khi Lu t ban hành văn b n quy ph m pháp lu t (s a đ i năm 2008) ph i đ n 1/1/2009 m i có hi u l c. S bi n b ch này không th ch p nh n đ c. Quá trình so n th o, th m đ nh b t đ u t bao gi , kéo dài bao lâu, là vi c n i b c a các c quan h u trách. Nhân dân, là nh ng ng i ch u tác đ ng c a Quy t Đ nh, ch có th bi t ngày ban hành chính th c c a Quy t Đ nh 97 là ngày 24/7/2009, h n 7 tháng sau khi Lu t ban hành văn b n quy ph m pháp lu t có hi u l c. Nh v y rõ ràng là vi c ban hành Quy t Đ nh 97 vi ph m lu t ban hành văn b n quy ph m pháp lu t. Vì sao m t Quy t Đ nh quan tr ng liên quan đ n m t lĩnh v c l n đ c coi là qu c sách hàng đ u, l i đ c th c hi n một cách v i v i và tùy ti n nh v y.

Có th k t lu n, Quy t Đ nh 97 n u đ c th c hi n s làm n ng n thêm th c tr ng thi u công khai minh b ch r t nguy h i cho vi c xây d ng và th c thi pháp lu t, làm tr m tr ng thêm tình tr ng t t h u hi n nay c a đ t n c.

= * =

Trong g n 2 năm ho t đ ng, Vi n Nghi n c u ph t tri n IDS đã làm đ c m t s vi c có ích cho đ t n c, đóng góp ý ki n xây d ng đ i v i m t s v n đ hay ch tr ng chính sách c a

Đ ng và Nhà n c, đ c đ lu n xã h i, đ c bi t là gi i nghi n c u trong và ngoài n c quan tâm. M i ho t đ ng c a Vi n IDS t ngày thành l p cho đ n nay đ u ti n hành đúng pháp lu t, công khai, minh b ch.

Tuy nhiên trong th i gian qua, t n t i dai đ ng m t s nh n xét sai l ch c a c quan an ninh v Vi n IDS, th m chí cho r ng Vi n nh n ti n c a n c ngoài và có ho t đ ng ch ng đ i Nhà n c... Ngày 16/1/2009 Vi n IDS đã có th g i các v lãnh đ o c p cao c a Đ ng và Nhà n c nêu rõ quan đi m c a Vi n v nh ng nh n đ nh sai trái này, song ti c r ng cho đ n nay b c th này c a Vi n ch a nh n đ c b t k m t h i âm nào.

Ngay sau khi có Quy t Đ nh 97, H i Đ ng Vi n IDS đã th o lu n, phân tích nh ng ch sai c v th t c và n i dung c a Quy t Đ nh này. V i ý th c tôn tr ng Chính ph và Th t ng, và đ bi u th thi n chí c a mình, H i Đ ng Vi n chúng tôi nh t trí ch a bày t ý ki n công khai mà tr c h t g i th ngày 6/8/2009 nêu rõ v i Th t ng nh ng ch sai c a Quy t Đ nh 97 và ki n ngh cách gi i quy t nh m tránh các h qu b t l i v nh iu m t.

Sau khi g i th , đ i di n c a H i Đ ng Vi n đ c m y v lãnh đ o m i g p, riêng Th t ng m i g p hai l n; nhân d p đó chúng tôi trình bày rõ thêm và trao đ i ý ki n th ng th n v nh ng nh n xét và ki n ngh đã nêu trong th .

Vi n IDS đã kiên tâm ch đ i. Ngày 11/9/2009, Ch t ch H i Đ ng Vi n IDS đ c B tr ng, ch nhi m Văn phòng Chính ph th a y quy n c a Th t ng m i đ n VPCP và trao cho hai văn b n. M t là Công Văn s 3182/BTP-PLDSKT ngày 8/9/2009 c a B tr ng B T pháp th a y quy n c a Th t ng tr l i H i Đ ng Vi n Nghi n c u ph t tri n IDS v nh ng đi u nêu trong th c a Vi n g i Th t ng ngày 6/8/2009. Hai là Công Văn s 1618/TTg-PL ngày 10/9/2009 c a B tr ng Ch nhi m VPCP th a y quy n c a Th t ng yêu c u B Khoa h c và công ngh ra văn b n h ng đ n thi hành Quy t Đ nh 97 và thu th p ki n đ ki n ngh b sung danh m c ban hành theo Quy t Đ nh này.

Hai Công Văn này cho th y t t c các ki n ngh c a Vi n IDS v Quy t Đ nh 97 đ u không đ c ch p nh n.

Toàn Vi n IDS và t ng thành viên đã h t s c đ cao tinh th n trách nhi m công dân, ý th c k lu t và thi n chí, nh ng nh ng c g ng đó đã không đ c đáp ng.

Tr c tình hình nh v y, v i m t Quy t Đ nh h n ch đ n m c vô lý quy n nghi n c u c a m t t ch c khoa h c, Vi n nghi n c u ph t tri n IDS không th ti p t c ho t đ ng theo s m nh đã xác đ nh trong m c tiêu ghi vào Đi u L c a mình. Ch p nh n ho t đ ng theo Quy t Đ nh 97, Vi n IDS và các thành viên s không th làm đúng tinh th n c a Ngh Quy t Trung ̣ ng Đ ng v trí th c m i ban hành, đ ng th i không th làm tròn trách nhi m công dân và nghĩa v ng ̣ i trí th c c a mình

Ngày 14/9/2009, H i Đ ng Vi n IDS đã h p phiên toàn th , Quy t Đ nh t gi i th đ bi u th thái đ đ t khoát c a Vi n đ i v i Quy t Đ nh 97. Quan đi m c a Vi n chúng tôi đ c trình bày trong tuyên b này và đ c công b kèm theo các tài li u liên quan [1]. Chúng tôi cũng gi quy n s đ ng ti p các công c pháp lý đ b o v s trong sáng c a lu t pháp.

Làm t i Hà N i ngày 14/9/2009

Các thành viên H i Đ ng IDS đã ký
Hoàng T y, Ch t ch H i Đ ng IDS
Nguyễn Quang A, Vi n tr ng
Ph m Chi Lan, Phó Vi n tr ng
Phan Đình Di u
Lê Đăng Doanh

Tuyên B C a Vi n Nghiên C u Phát Tri n IDS

T c Gi #7843;: Vi n Nghiên C u Phát Tri n IDS
Th #7913; B #7843;y, 19 Th #225;ng 9 N #259;m 2009 08:31

Vũ Kim H nh

Chu H o

Ph m Duy Hi n

Vũ Qu c Huy

T ng Lai

Phan Huy Lê

Nguyễn Ng c

Tr n Đ c Nguyễn

Hu nh S n Ph c

Tr n Vi t Ph ng

Nguyễn Trung